

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

Østtyske flygtninge ved meldestedet i Kuno-Fischer Strasse i Vestberlin

**Justesens
kemiske Fabriker**

RANDERS

Fa. Alfred Bøggild

Randers

Chas. Mortensen

SEJL - FLAG - TELTE

Randers

JYDSK
MARKFRØKONTOR A/S

Randers

Randers Fjerrenseri

Industrigaarden

Thorsgade 24 - Randers

Kino Dalæet

Randers

ARNE FRODE

Randers

I/S RANDERS KEDEL og
BEHOLDERFABRIK

Børsbrovej 21 - Tlf. 809.

1/5 Sofus Nellesmann

RANDERS - FORD

Randers - Tlf. 3232

N. SKYTTE

Betonvarefabriken

Ringkøbing

D. & C.

Ringkøbing

Snedkermester

Kristian Plet

LEMVIG

Aktieselskabet

LEMVIG BANK

FOLKEBANKEN

for

LEMVIG

PERSIENNER

... bedst kendt,
kendt som det bedste.

A/S Fabriken „Cosmos“

v/ E. Iversen

Torvegade, Esbjerg, Tlf. 196

Arkitekt Billing

N. P. Hansen's

Maskinfabrik

Kolding

Specialfabrik for enkelte kombi-
nerede Kvalitetsmaskiner.

Forrational Træindustri.

Centralgaragen

v/ Svend Ebdrup

JERNBANEGADE 4,

RANDERS - TLF. 760.

Randers Korn ^{A/5}

og

Foderstofforretning

RANDERS

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes
Hjælpefond. Udkommer med 12 numre
årligt. Abonnement 15 kr. pr. år. (Giro-
konto 780 kan benyttes ved bestilling af
abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonce-
afdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K.
(kontortid 9—12,30). Tlf. C. 9198.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., Kø-
benhavn Ø. Telefon: Øbro 8537 (træf-
tes bedst 17—18).

Redaktionsudvalg: Seminarieførstander
Paul Holt, kaptajn Aage Eifer, pastor
Poul Riis.

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra
læserne m. v., der ønskes optaget i bla-
det, må være redaktionen i hænde senest
den 25. i denne måned.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej
137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup
5075.

Trykt i 9000 eksemplarer
Afleveret til postvæsenet den 14. februar

Flygtningeproblemet i Berlin

**Livet i dag i Berlin
som i Danmark under besættelsen.**

Hans Rütting er lige vendt hjem fra Berlin og skildrer brydningernes by med de mange fortvivlede flygtningeskabner.

Tværs igennem Tyskland er jorden opløjet i et bælte, der er fem meter bredt; dette bælte er grænsen mellem Øst og Vest og holdes vedlige af det østtyske folkepoliti; dér aftrykkes hvert fodtrin, hver ulovlig trafik røbes med det samme. Så følger der et ingenmands-område, omtrent 100 meter i bredden, hvor gårde er evakuerede og landsbyer, omend affolkede, delt med stakit, når de ligger så uheldigt, at grænsen går midt igennem dem. Den, der viser sig på dette område, kan skydes uden varsel — og endelig er der en spærrezone,

man kun kommer ind i ved hjælp af særlige legitimationer, så flugten østfra mod Vest skulle være vanskeliggjort.

Fra den bayerske grænseby Hof går der en dejlig autostrada mod Berlin; men den er spærret af russerne — og hundreder af lastbiler, der ellers kunne pile af sted mod den ensomme tidligere hovedstad, snegler sig nu frem ad en sandet bivej, som arbejderne er ved at asfaltere. »Et ørkesløst foretagende«, siger ingeniøren, thi så snart sandvejen er asfalteret, tør jeg vædde

Tyskland i dag

på, at russerne giver autostradaen fri!

Her var en mølle, men en nat kom folkepolitiet for at evakuere indbyggerne. Mølleren og hans familie slap dog ud, men til straf afbrændtes hans mølle

Ikke kigge — vinduerne er tilmurede

Ikke langt herfra ligger den idylliske landsby Haidt; man møder et advarselsskilt tre hundrede meter fra byen; for den er delt med et højt stakit og er farligt grænseområde. Vinduer der østfra titter hen over gærdet, er tilmurede — man må ikke engang mere kigge mod vest! Endnu er Haidt ikke evakueret; slægtninge, der på denne drastiske måde er blevet skilt fra deres pårørende på den anden side jerntæppet, kan ikke mere komme i forbindelse med hinanden. De prøver på det: gennem en sprække i brædderne, eller, endnu mere dristigt, fra en sten, en jordvold, de klatrer op på — men de andre derovre trygler om ikke at bringe dem i fare med disse forsøg.

De halvsover om natten, stadig ventende på denne uhygelige lyd,

vi alle kender fra besættelsestiden: en bil, der bremsede op foran ens hus. Dette skete forleden nat i Mödlareuth — og søvnige, forskrækkede mennesker læssedes op som kvæg på lastbiler. Evakuering: ingen anede, hvor turen skulle gå hen. Kun for en gæv møller, hvis ejendom støder lige ud mod en vest-vej, lykkedes det at hale hele sin familie og sig selv ud ad vinduet, lige i armene på det vesttyske politi, der venligt tog imod dem!

Ikke så snart folkepolitiet opdagede, at de var gået glip af byttet, tog de hævn: de stak ild i møllen — og nåede at straffe den flygtede familie ved synet af et bål, som de aldrig vil glemme.

Det er disse forhold, folk flygter fra i Øst, og det er de samme forhold, der fremmer den uimende nynazisme i vest.

I samme landsby er der klistret plakater op langs stakittet, der fortsætter endda et stykke henover markerne og langs landevejen — og plakaterne, der alle viser en verdensomspændende polyp, danner ordene: Hier endet die Zone der Freiheit — hier beginnt KZ Ost-Zone.

Og fra den anden side lyser kommunisternes ensartede røde slogans.

Spærrezone omkring Berlin?

Man frygter i høj grad, at der vil opstå et lignende spærreområde omkring Berlin, byen ligger jo omgivet af Sovjetzonen; dens vestsektor er afhængig af de fem landeveje, ad hvilke forsyningerne føres frem til den — men een efter een vil de tilstoppes i årets løb, mener

man på overborgmester Reuters kontor, foruden at man måske går over til at forhindre den endnu tilfaldte og ukontrollerede trafik mellem sektorerne inde i byen. Foreløbig er østmyndighederne begyndt med at omlægge S-banenettet, således at togene fra Østzonen ikke mere behøver at krydse Vest-Berlin for at nå ind til Østsektoren. Først når det er sket, kan stakittet rejses omkring og midt igennem Berlin; indtil da må man nøjes med at bevogte byens yderdistrikter, med efterhånden at lukke vejene til Vest-Berlin, med at ransage passagererne i togene.

Principielt kan altså Østzonens tyskere endnu frit rejse til Berlin og der bevæge sig over hele byens område — i modsætning til vestberlinerne, der vel må færdes i hele byen, men ikke kan forlade den for at nå over til (øst-)»zonen« uden særlig tilladelse. Det samme gælder vesttyskerne og i endnu højere grad udlændingene; derfor tyer de fleste mere og mere til »luftbroen«. Den eksisterer virkelig igen.

Hver dag kommer gennemsnitlig 600 flygtninge østfra til Berlin — og hver dag flyves 400 »anerkendte« flygtninge mod Vest-Tyskland. Fra 400 til 800, ja sommetider op mod 1000 flygtninge hver eneste dag! Tallet er stigende, ikke alene på grund af udrensningerne i Øst, men netop fordi man frygter afspærring — i lighed med grænsen mellem Øst- og Vest-Tyskland — gennemført i årets løb.

Landsbyen Machnow ved Berlin er et ondt varsel derom: den ligger klods op ad Vest-Berlin og hører organisk sammen med villabyen

Zehlendorf. Hidtil har man også østfra taget hensyn til dette forhold og holdt vejen åben; der var mange fra Machnow, der havde arbejde i det vestlige Zehlendorf — og omvendt havde mange fra Zehlendorf kolonihaver i Machnow. Men sidste efterår blev vejen spærret — først nogle timer så helt. Folkene i Machnow viste sig at være modige: De arrangerede — i Østzonen! — et protestmøde og tvang deres sogneråd til at afsende en adresse til selveste præsident Pieck.

Men hvordan modtages en sådan henvendelse i den »frie« tyske demokratiske republik? Alle, der har talt ved mødet, er forlængst arresteret, sognerådet sendt i fængsel — og den dag i dag hentes mistænkte, der deltog i protestaktionen, midt om natten ud af deres seng til afhøring, til deportation.

Politiske — og andre flygtninge.

Socialnævnets senator i Vest-Berlin erklærede, at der var kommet ca. 200.000 flygtninge i de tre år fra 1949 indtil 1951 — men alene i det forløbne år 1952 er der kommet lige så mange. Kun en trediedel kan anerkendes som politisk forfulgte, men ingen sendes tilbage — enhver kan få sin madras at ligge på og sin tallerken suppe at mætte sig med. Dog kun de anerkendte får arbejdstilladelse og mulighed for flyvning mod Vest-Tyskland. De, der ikke anerkendes, venter simpelthen, i deres barakker, kældre og bunkers, på en mere rundhåndet fortolkning af lovene.

I 1952 fik 60.000 deres anerkendelse, og 50.000 af dem er fløjet væk fra Berlin — tilbage blev altså 10.000, som venter på flyvelejlighed — og ca. 140.000, som kæmper for deres anerkendelse — sammen med måske lige så mange fra de forløbne år fra 1949—51.

Men hvor mange af dem har ikke opgivet papirkrigen med myndighederne? Hvor mange af dem har ikke simpelthen foretrukket at gå under jorden i vest og leve illegalt — hos venner, hos slægtninge, eller på egen hånd, med falske papirer? I nøden lærer man at bruge alle

Assens Automobilforretning

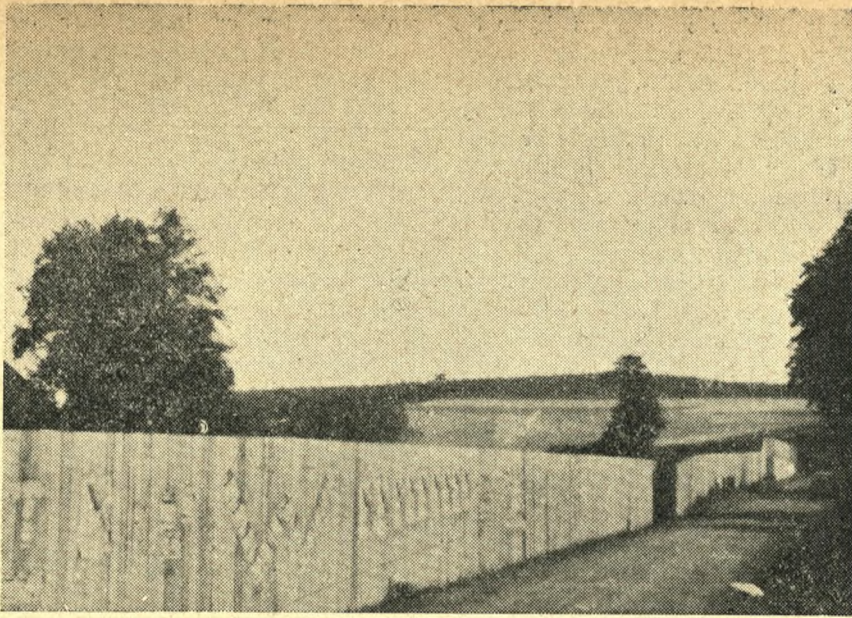
HENRIK PETERSEN

Autoriseret Forhandler

R. Gross. jun.

Assens, Tlf. 575-423.

Gærdet mellem Øst og Vest går hen over markerne

kneb. Kun en brøkdel registreres jo i de overfyldte lejre, som enhver helst vil undgå; ikke så få dukker senere op i fængslerne, når en illegal tilværelse har bragt dem i konflikt med lovene. Nogle vender endda tilbage til Øst, såfremt deres ophold i Vest kan camoufleres som besøg hos slægtninge eller lignende — stadig så i frygt for, at deres oprindelige flugtplan kommer for dagens lys.

De ca. 250.000 ikke-anerkendte flygtninge i Vest-Berlin er byens største problem; Vest-Tyskland magter ikke at opsuge dem; at sende dem tilbage ville betyde den sikre deportation til »arbejdslejr« — og at huse dem fremdeles sammen med de hundreder, der kommer hver dag, fører uden tvivl til kæntring af den overfyldte båd.

»Og det er netop det, kommunisterne ønsker«, siger social-senatoren. »Ud af dette dilemma kan vi kun hjælpes af en storstilet aktion fra de internationale flygtninge-organisationers side. Europas skæbne er knyttet til Vest-Berlin: når

denne frihedens skanse falder, vil den østlige flodbølge med forøget kraft storme frem mod vest — og henover »stakittet«.

17.000 stikkere

Man regner med, at der for tiden opholder sig omkring 300.000 flygtninge i Vest-Berlin. Interessant er det, at statistikken viser lige så mange arbejdsløse: 30 pct. har ingen arbejde i Vest-Berlin; i Vest-Tyskland derimod kun 7 pct. Der er op mod 60 lejre med plads til kun 20.000 mennesker — de fleste bor altså privat. 90 pct. af alle »anerkendte« tages nu af forbundsregeringen: 10 pct. kan få lov at bosætte sig og søge plads i Berlin. Forbundsregeringen betaler også den største del af omkostningerne

(i 1951 op mod 20 mill. Mark, i 1952 sikkert dobbelt så meget), og der appelleres til vesttyskernes ofervilje med indsamlinger og såkaldte »nødoffer«-frimærker, der skal påklæbes indenlandske breve. Og een ting bør ikke glemmes: blandt de 300.000 hjemløse antages at være omtrent 17.000 stikkere, der fra tid til anden afsløres. Disse agenter er tit selv flygtninge, der er faldet for Østzonens pengetilbud eller repressalier, når de efter års forgæves venten på anerkendelse deprimerede vendte tilbage til Øst.

Endnu er det altså let at flygte — bare man ikke tager sit bedste tøj på og holder en stor kuffert i hver hånd — de fleste kommer derfor helt uden midler. De tager bare et tog fra »Zonen« til Øst-Berlin og går så over gaden til vest. Så er de reddet, i første omgang i hvert fald.

Nu venter der dem en lang, tit årelang fejde med myndighederne. Flygtningens første vej går til »Kuno Fischerstrasse«; der bliver man registreret og henvist til en lejr, når man ikke selv kan skaffe sig bopæl. Begyndelsen tegner let nok, og behandlingen er overmåde menneskelig. Flygtningetjenestens hus er hver dag belejret af hundreder af mennesker; man har bygget telt til børnene; de får mad, de passes, man leger med dem, såkænge forældrene venter.

De hjemlige kommunister værre end russerne

En flygtning må ruste sig med tålmodighed; det er alle hjemløses første og sværeste pligt. De står i

Carl Petersen

Kolding

KOLDING STRØMPEFABRIK A/S

HOLLÆNDERVEJ 12-14

KOLDING

Vaskeriet „Frem“
KLOSTERGADE - KOLDING
TLF. 674.

gangene, de sidder på trapperne og fortæller: oplevelserne ligner hinanden — og gennem alles beretninger går et fanatisk had mod de hjemlige kommunister, der betegnes som »værre end russerne«. Plakater opfordrer til at være på vagt mod stikkere, ikke at følge med ukendte, at passe på ved benyttelsen af Berlins trafikmidler, der tit passerer Østsektoren, og helst ikke gå ind på S-banens område, som af kommunisterne betragtes som deres, også i den vestlige sektor. Andre skilte giver råd og vejledning og inviterer til et besøg i flygtningeforeninger og på de forskellige partiets kontorer.

Vi går ind i en kvindelig refe-rents kontor. »Jeg arbejder ikke 8, men 10, ja 11 timer om dagen«, siger den ledende dame, der selv er flygtning. Så bankes der på døren. En gammel morlille hævder ikke mere at kunne tåle opholdet i lejren — men hun afvises, der mangler en lægeerklæring. En mand tilbyder sit tidligere spillekasino (de er lige blevet forbudt i Berlin) som flygtningehjem. Man forhandler om lejeprisen. Et ægtepar kommer: »Vore børn har ingen bukser mere at tage på. De kom iført slidte shorts«. Telefonen ringer: »Vi tilbyder nogle friggede flodbåde med plads til 1000 mennesker på Tegler Sø. Forstanderinden lover at bringe sagen videre og ringer selv til lejren i Staaken: »Kan I modtage 70 personer?« Hun lægger røret med et lettelsens suk: Gudske-lov, de kan — selvom de skal sove på strå. Ægteparret venter imens på svaret. »Hallo«, lyder det i en ny samtale, »har I fået træningstøjet fra Røde Kors? Det var da dejligt. Jeg har nemlig et par mennesker her, der beder om påklædning til deres drenge«. Ægteparret sender mig et blik, som havde de trukket den store gevinst. Konen græder af glæde. En femtenårig

dreng dukker op. »Jeg vil hjem til min fader. Han bor i Østrig. Jeg er lige kommet østfra«. Han sendes til et børnehjem, indtil hans sag er klarlagt. En kone: min søn er allerede i Vest-Tyskland og har søgt om opholdstilladelse til mig. Må jeg flyve en af dagene? Svaret: når De fremviser bevis for boligberettigelse i Vest og anerkendelse som flygtning. Foreløbig må De til lejren. En dame i pels: kan De låne mig penge? Jeg kom ned med tusind Østmark, men de er brugt allesammen. Forstanderinden kan ikke dy sig for at le: De har levet flot — hvor boede De? »På et hotel, men jeg har fem børn, og et er lammet«. »Vi kan ikke låne Dem noget — De må ligesom andre flytte til en lejr. Der er i dag kun plads i Staaken, De må ligge på strå«. Damen i pels græder, trygler, men der er ingen udvej. »Og sådan går det dag ud, dag ind«, siger forstanderinden ved afskeden.

Lejren ved Salzuferweg er en stor bombet fabrik, som ikke mere er i brug; den kan ikke opvarmes; dens store triste haller er fyldt med senge, madrasser og tæpper. Det flyder med rygsække, papkartoner, gamle kufferter. Nogle ligger og halvblunder, andre henter sig mad fra køkkenet i kælderen, andre er på »besøg« i rummene

omkring; der er lazarettuer og børnehaver. I gården hænger masser af tøj til tørring — i den triste grålige dis.

Konkurrence med statsbutikkerne frabedes

»Jeg er bare her på besøg«, erklærer en mand i sygestuen, »for at se til min lille niece, der er flygtet med sine forældre. Jeg skal tilbage til Østzonen. Endnu ejer jeg et bageri derovre, men man har allerede brændemærket mig som udbytter. Jeg har jo tre svende! Og befolkningen køber hellere hos mig end i den stedlige H. O. (Handelsorganisation - statsbutik) — skønt jeg er lidt dyrere. Det er en demonstration, og derfor tror jeg næppe, det vil vare længe, før jeg havner her. Nej, det er sandelig ikke godt her — men, man kan dog tale frit.« Han griber min arm. »Hvad mener De? Kommer Tysklands genforening i år?«

Det er det første spørgsmål, man hører overalt i Tyskland — og des mere indtrængende, jo længere østfra spørgeren kommer. De er som drukkende, der klynger sig til en overfyldt redningsbåd — og deres blik er vendt mod et stort skib, der skal tage dem op.

Det næste, flygtningene har at foretage sig efter at indkvarterin-

$\frac{1}{8}$ BJERREGAARD og HOBRO
Noe & Co.

RANDERS

RANDERS SKJORTEFABRIK

Randers

Schønning & Sønner

Møbelfabrik

STRØMMEN 9, TLF. 910, RANDERS

Hirtshals

Skibsproviantering

Johs. Christensen

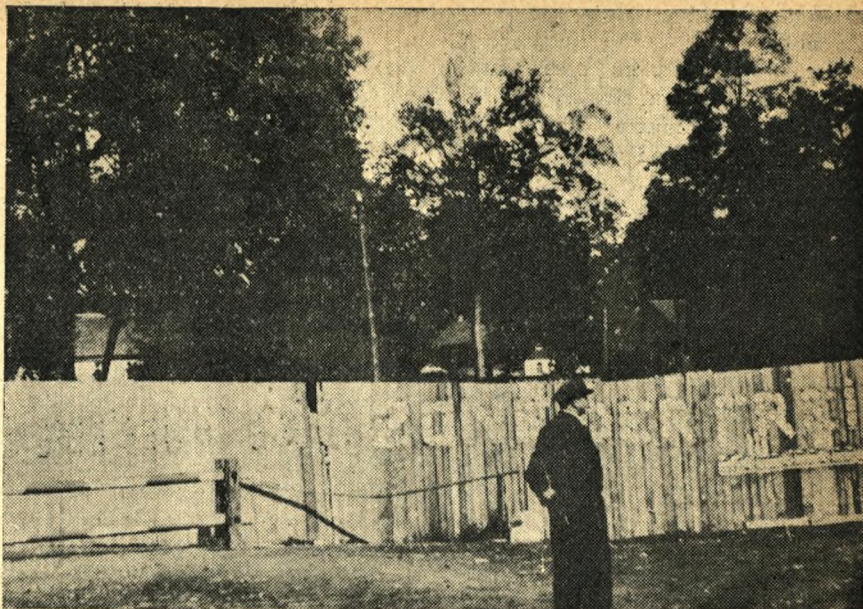
Skagerakvej

gen er overstået er at skrive et antragende om at blive »anerkendt«. Det stiles til forbundsregeringens hjemmelsmand i Berlin, dr. Zimmer, som er leder af »Bundesnotaufnahmeverfahren«, et nytysk kæmpeord, der betyder så meget som den procedure, der er nødvendig for undtagelsesvis at blive optaget i Det vesttyske Forbund. Jeg kommer til at overvære et afsluttende møde med en gammel gård-ejer og hans to sønner som med familien havde forladt deres hjem i Sachsen.

Indirekte ekspropriation

Den stoute hvidhårede bonde stod nu som en fattig tigger foran kommissionen, der skulle afgøre deres skæbne, og han gentog for sidste gang beretningen, der er typisk for de tusinder af bønder og husmænd som flygter for tiden. Det, der skete, er indirekte ekspropriation: et »Erfassungsamt« (status-nævn) fastsætter for enhver gård, hvor meget der skal afleveres hvert år (Erfüllungssoll). Indtil 1951 behøvede man kun at regne med det opdyrkede område,

„Jerntæppet“ i en landsby ved Coburg bærer påskriften: „Hier endet die Zone der Freiheit“ (Her ender frihedens zone)

men nu beregnes bondens debet (Soll) til staten af hele hans grund (undtagen skoven), også fra steder f. eks. en bæk, der ikke kan kultiveres. Ydermere kan det forråd, landmanden beholder til sig selv, efter aflevering af den pligtige

sats (die freien Spitzen) ikke mere sælges på det frie marked, men skal afleveres til status-nævnene mod en fastsat lav pris. De, der efter dette stadig ikke opgiver deres private drift og tilslutter sig et statsgods (Produktionsgenossenschaft) skal ydermere betale særlig høje indkomstskatter (indtil 50 pct.), som inddrives hårdhændet og med kort varsel (højest 12 dages frist!). »Først tog de kvæget, så såsæden og endelig møblerne«, fortalte den gamle. »Det var umuligt at opfylde statens krav: trækdyr, maskiner og olie mangler. Det tildelede man »Produktionssamfundene«, ikke de private ejere. Alligevel prøvede vi på at holde ud. Men så hængte de os ud i aviserne som skatte-sabotører. Og røde plakater med vore navne blev klæbet op langs murene i byen«. Han folder sådan et pamflet ud og peger på

Mineralvandsfabriken

„CITO“

RANDERS

Dronningberg Maskinfabrik

Randers

Reserveret.

Jensen & Stampe

Hammerum

familiens navn under ordet: Sabotør mod den socialistiske opbygning«. »Og hvem bestyrer nu Deres gård?« bliver han spurgt. »Min tidligere traktorfører, en arbejder, jeg måtte leje fra byens offentlige maskinstation. Han er indsat af staten som forvalter«. Af alle de flygtede landsmænds beretninger fremgår utvetydigt, at de såkaldte »Neusiedler«, Øststatens nye husmænd på de nationaliserede godser, var udvalgt efter partipolitiske synspunkter. Man gav dem privat- ejendom — i begyndelsen, men tvinger dem nu ind i »Andelsforetagender«, der er statsstyrede, altså det modsatte af det, man egentlig forstår ved betegnelsen, men med det resultat, at også flere og flere af disse flygter mod vest.

Hvordan sorteres flygtningene?

Hvordan kontrollerer myndighederne nu flygtningenes tilforlidelighed? Hvordan sikrer man sig mod stikkere og kriminelle elementer, der benytter en opdigtet fortælling for at vinde indpas i vest?

WILH. HANSEN

Ur- & chronometremager
STORE HEDINGE Tlf. 28

AKTIESELSKABET N. Raackmann- Papirvarefabrik

HORSENS

SUNDVEJENS BRYGGERI Tlf. 514 Horsens Tlf. 514

HORSENS LANDBOBANK A/S

Østvendssysels Andelssvineslagteri

SÆBY

Der findes adskillige private og halvofficielle kommissioner i Vest-Berlin, der som en slags opdagerbureau har uafbrudt kontakt med tillidsmænd i næsten alle byer i Østzonen — og det ville naturligvis være umuligt, hvis ikke jerntæppet i Berlin var gennemhullet. Tusinder af disse kontaktfolk i Øst benytter sig — endnu — af den frie passage til Vest-Berlin — og dér, i den stilfærdige forstad Zehlendorf, i en lille, let overskuelig sidegade, gemt under linde- og elmetræer ligger villaen, der besøges af disse private, ubetalte detektiver i modstandsbevægelsens tjeneste: »De frihedselskende juristers undersøgelsesnævn«.

Gaden, tæt ved »Schlachtensee«, er et typisk gammel-berlinsk »Geheimråds kvarter« med nisser og grotter i velplejede havcanlæg og huse, hvis ydre endnu vidner om henfarne slægters rigdom. Den dag idag hviler en vis stilhed, en fornem tilbagetrækkethed over kvarteret, og netop det er godt for det tilsigtede formål: det vil være vanskeligt for Østzonens spioner at færdes her ret længe uden at blive iagttaget. Så snart man bare viser et fotoapparat, slippes man ikke mere af øje fra nogle vagtposter foran villaen. Og der er en stadig kommen og gåen. Kun enkeltvis må man træde frem til en aflukket entré, hvor en sekretær sidder og sorterer tilfældene — men heller ikke her må man nævne sit navn, bare af-

levere sin legitimation i en lukket konvolut, så at ingen uvedkommende ører hører noget, intet uvedkommende øje ser, hvem man er. Alle disse forsigtighedsregler er nærmest truffet for at indgyde den besøgende tillid overfor en organisation, som man i Øst har hørt så mange advarsler imod.

»For her kommer mange mennesker«, siger dr. Friedenau, den nuværende leder i nævnet, »der bare vil vejledes i et eller andet juridisk spørgsmål, og som derefter tager tilbage til Østzonen. Det er nu ikke så farligt, som Øst-regeringerne vil give det udseende af for at hindre folk i at komme til os — men foruden denne rådgivning, der foretages af mange kvindelige og mandlige sekretærer skal vi svare på masser af forespørgsler fra myndighedernes side, idet man ønsker flygtningenes udsagn kontrolleret, og endelig arbejder vi med vor egentlige opgave: Kampen mod den kommunistiske krænkelse af retten. Vel at mærke: vi kæmper ikke mod kommunismen, dens lære er en tro — og troen vedkommer ikke os jurister. Men når Øst-regeringen knæsetter almindelige retsprincipper, også dem, de selv har opstillet, så skrider vi ind«.

Der søges rådgivning for mange ting

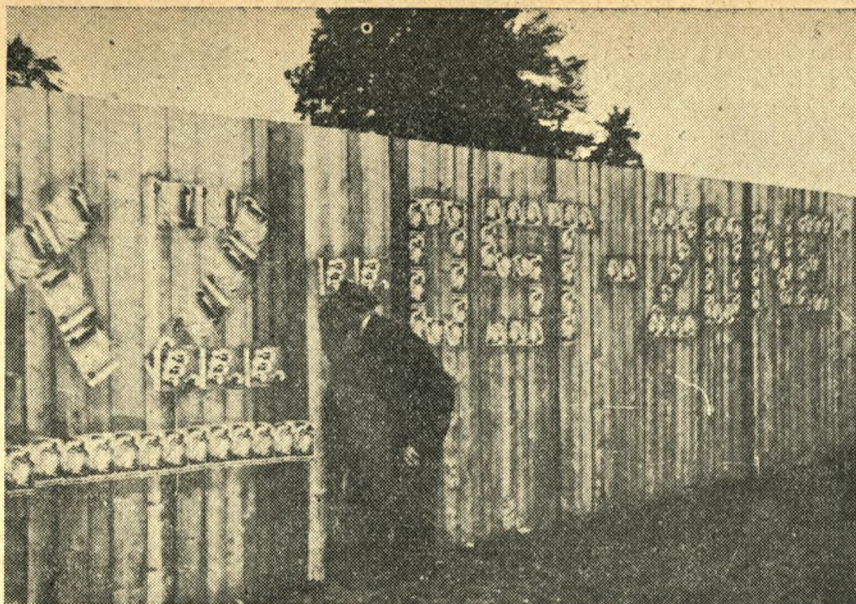
Hvorledes foregår nu nævnets første hverv, rådgivningen? En

Esbjerg Møbelfabrik

Esbjerg Tøvværksfabrik A/S

A/S Esbjerg Jern & Staalforretning

„Jerntæppet“, et stakit tværs gennem en landsby ved Hof i Bayern. „Her begynder k-z-Østzone“ skrev Bund deutscher Jugend på brædderne

mand fra Øst, der selv sidder i en højere statsstilling, sender f. eks. sin kone for på hans vegne at spørge, hvad han skal foretage sig: Man har tvunget ham ind i SED-partiet, men opdaget, at han kom sammen med folk, der i mellemtiden er flygtet. For at bevise sin urokkelige rettroenhed, vil man bare have ham til skriftligt at forpligte sig til angiveri mod sine undergivne funktionærer (det kaldes for at »værne samfundet mod sabotører«) »Sig til Deres mand«, erklærer referenten, »at han ikke bør underskrive sligt. Ellers sætter vi ham på den sorte liste her, så vil det være svært for ham at klare frisag, dersom De engang er nødt til at flygte — eller når Tyskland atter bliver en enhed. Han kan sige fra ved at hævde, at hans nerver ikke tåler det forlangte arbejde . . .«

Der er en afdeling »Kvinder og ungdom«. En ung sygeplejerske kommer fra Pommern og spørger, hvad hun skal gøre: Man vil tvinge hende til at blive »Flintenweib« (bøssekælling). Enhver i Berlin kender dette udtryk. Parolen i Øst er nemlig for tiden denne: Mændene ind i folkepolitiet, kvinderne til fabrikkerne — og der skal de deltage i skydekursus. De unge danner lignende skytteforeninger for både drenge og piger i F. d. J. (Fri tysk ungdom). En nittenårig pige kommer, helt fortvivlet, og fortæller, at hun skulle lære 10-års drenge at skyde med flitsbue mod billeder af Adenauer og dr.

Ernst Winther

SKAGEN

Skågen

Fiskeauktion

Schumacher. En 12-årig dreng hævder at have været i 7 timers forhør, fordi han sammen med kammerater flængede et »Pieck«-portræt på skolen itu. Han er flygtet, siger han, med forældrenes samtykke. Han anbringes, foreløbig, på et børnehjem i Vest-Berlin, og samtidig sendes, ved hjælp af kontaktmænd, bud til forældrene i Østzonen med opfordring til at ytre sig om barnets fremstilling.

Vi er bange for vore egne børn

En lærer, der agter at vende tilbage til sin stilling i Øst, fortæller: Vi måtte alle gennemgå et kursus i Stalinisme og lære det fra os igen. Vi prøvede først at undgå direkte kommunistisk propaganda i skolen — men opfanterede drenge meldte os som »upålidelige«; jeg fik f. eks. skolens 19-årige »pionerleder« (ved hver skole er der sådan en tilsynsførende ungdomsleder!) som oppasser i timerne og måtte — mod min samvittighed — fortælle om krigen, Adenauer forbereder o. l.

Der kommer fem til seks hundrede besøgende hver måned — og 90 pCt. af dem er folk østfra, der bare i en halv time vil lette deres hjerte. »De aner slet ikke, hvor

Engelsk

Beklædningsmagasin

Th. Jacobsen

Skagen - Tlf. 165.

WILLIAM LERCHE

Skagen

Tlf. 321

SPAREKASSEN

for

SKAGEN OG OMEGN

Skagen Radio Service

v/ Henry Berntsen

det gør godt», sagde en til mig, »bare det at kunne tale frit om vor elendighed, vor åndelige nød. Vi er jo bange for vore egne børn»

Endelig kommer der et ægtepar, oprevet, forstyrret, helt fra sans og samling. Man må berolige dem — og endelig får de sagt det, ingen i første omgang vil tro på: »Vi måtte stikke af — vore egne børn har angivet os. Det var to drenge — »unge pionerer« — en aften forsvandt de hjemmefra. En henvendelse til politiet nyttede ingenting, heller ikke til børneværnet — men begge institutioner lod til at vide besked om affæren. Endelig, efter nogle dages forløb, dukkede drengene op, ledsaget af kriminalbetjente; husets beboere blev kaldt sammen. »Vore børn optrådte som anklagere mod deres forældre«, sluttede ægteparret sin beretning. »Vi måtte ikke selv være til stede — en af husets beboere var modig nok til at advare os, så vi kunne flygte, før de arresterede os.

Sorte lister — hvide lister

Undersøgelsesnævnet har så den anden meget vigtige opgave at kontrollere rigtigheden i flygtningenes udsagn, såfremt myndighederne kunne ønske det. Jeg blev ført ind i et stort rum med masser

Hirtshals Mejeri

EJNAR MOGENSEN
Hirtshals - Tlf. 8.

Knud Olsen CITY RENSERIET

SÆBY

AKTIESELSKABET Brønderslev Bank

Guldsmed
Børge Hansen

BRØNDERSLEV - TLF. 73.

af kartoteker: »Det er vore sorte lister«, erklærede pressechefen, »her har vi en nøje fortegnelse over farlige kollaboratører, over østlige embedsmænd, der har overskredet deres kompetancer, over denumeranter og stikkere, som vi gang på gang advarer mod i udsendte flyveblade. Det andet rum indeholdt »hvide lister«, en meget værdifuld fortegnelse over alle pålidelige medarbejdere i Østzonen, som ikke så sjældent oven i købet rekrutteres blandt funktionærer og embedsmænd i høje stillinger. »Kommunisterne har jo ikke folk nok til at besætte alle ledige pladser med; de er derfor nødt til at tage hvemsomhelst for penge eller nøjes med de gamle ansatte; men deres gerninger overvåges nøje af os«, erklærer dr. Friedenau, »vi advarer dem i breve, som vi putter i postkassen i Øst-Berlin, ganske åbent imod misbrug af deres magtstilling og tilsender dem, såsnart de handler lovstridigt, et af os udarbejdet anklageskrift, således at de lever i stadig frygt for regnskabet's time, når forholdene engang skulle bli-

ve anderledes. De kan aldrig komme med nazisternes undskyldning: Vi handlede efter ordre, vi vidste ikke bedre.

Og dermed er vi inde i de frie juristers egentlige hverv: at kæmpe mod kommunisternes krænkelse af retten — og kampen, der føres med de nævnte midler, har allerede haft til følge, at flere og flere i Østzonen overvejer, om det — i længden — i det hele taget kan betale sig at gå kommunisternes ærinde. Derfor siver det også jævnlige ud, når der skal arresteres nogen; adskillige kan advares og bringe sig i sikkerhed.

Hvordan retten krænkes, måtte de frie juristers nævn selv erfare på en særdeles smertelig måde: Deres tidligere formand, dr. Linse blev en aften på gaden kidnappet og i bil bortført til Østsektoren — røverne, fire tidligere straffede mænd, er i mellemtiden blevet

^A/_S SÆBY SKOTØJSFABRIK

„Ceres“ ^A/_S

Aabenraa

SVEND WÆVER ^A/_S

AABENRAA

PETER JESSEN

Aabenraa

Den nordslevigske Folkebank

AKTIESELSKAB

Aabenraa

genkendt; deres personalier og fotografier hænger nu overalt som stikkere på søjler og huse i Vest-Berlin og sendes som flyveblade mod Øst.

Berlin er lynaflederen

En anden meget kendt, dog mere uensartet kreds samles omkring theologen Ernst Tillisch under navnet: Kampfgruppe gegen Unmenschlichkeit (kampgruppe mod umenneskelighed). Efter Tillichs egne ord består dens fornemste opgave i at yde politisk sjælesorg overfor Østzonens indbyggere ved at give dem lejlighed til at lette deres hjerte i en lille privat samtale hvor de kan tale frit og uden

frygt — desuden holder kampgruppen kontakten med modstandskredse i Øst vedlige og samler al slags materiale om koncentrations- arbejds- og interneringslejre, om forholdene i tugthusene, om politiske processer. Man regner med ca. 50.000 politiske fanger og 35.000 deporterede.

Lederne af disse antikommunistiske grupper har ret tit været med i modstandsbevægelsen under nazismen, som f. eks. Tillich, og kender metoderne, hvordan man fører kamp mod et diktatorisk styre. Gang på gang føler man sig hensat til den tid hvis atmosfære man helst ikke mere havde set genoplivet. Næsten de samme talemåder, opråb og flyveblade, bøger med kamouflerede titler og linietro tidsskrifter, der ved læsning røber et helt andet indhold — men næsten også det samme tyranni, de samme hasarderede idéer at kæmpe imod. Næsten! Dette system synes fastere tømret sammen og mere konsekvent gennemført.

I Vest-Berlin er jernetæppet gennemhullet; her holdes endnu et

vindue åbent mod øst. Det er en hård nød at knække for russerne; de vil blive ved med at forsøge det. Men falder Berlin, betyder det, at en lynafleder for os alle er gået tabt. Så er østtyskerne fortabt — og hele Vest-Europa mere truet end nogensinde før — og så må man spørge: hvilken vej vil den »permanente revolutions« energi derefter vælge.

Hist og her

25 år på Als

Forstanderinde Johanne Hansen Als Husholdningsskole, fejrede 25 års jubilæum torsdag den 8. januar.

Blandt gratulanterne sås mange af Johanne Hansens venner fra Ravensbrück.

Johanne Hansen har ved stor personlig dygtighed drevet sin skole op, så den tidligere krobygning er fyldt med glad ungdom.

Skolen er udvidet med et vandrehjem, der bærer det idylliske navn »Abildgården«. Engelske vandrere, der holdt meget af stedet, tog et godt nap med, da arbejdet stod på.

Johanne Hansen sad først i Vestre fængsel og siden i Frøslev. Herfra overførtes hun til k-z lejren Ravensbrück, hvorfra hun kom til Sverige med Bernadotte-transporterne.

A/S P. Schou & Co.

TRÆLAST

Kolding

Hans Hansen

Sølvsmiede A/S

Østergade 3 — Kolding

A/S Frøkontoret

for undersøgt Markfrø

KOLDING

Brdr. Volkerts Fabrikker A/S

Kolding

Dansk Kafferisteri

Aktieselskab

Kolding

**JUNGS
BOGHANDEL
STEPHAN AGGER**

Skive.

Skive Lastbilcentral A S

Telefon 979 . 980 Kan omstilles 665

Restauration - Servicestation
Dieselolie - Smørelie - Vask - Smøring

Aage Thomsen

Lendum pr. Sindal

Telefon 8.

**HERNING HEDE
DISCONTOBANK
AKTIESELSKAB**

C. W. S. Svineslagterier A/S

Herning Svineslagteri

Sindal

A/M Fladstrand

Frederikshavn

SKIVE TØMMERHANDEL A/S

TELF. 33-34

SKIVE

✱

Postgiro 48.152

DACHAU-KLUBBEN

afholder GENERALFORSAMLING Lørdag den 28. Februar 1953 Kl. 20 i Café »Tre Hjørner«, Sølytorvet. Kammeraterne bedes møde talrigt op for at være medbestemmende om Klubbens fremtidige Ledelse, da der skal foretages Valg til Bestyrelsen. Derefter kammeratligt Samvær.

PETERSVÆRK
BETONVARE-INDUSTRI

Nørre Sundby

Viggo B. Nielsen

Nørre Sundby

S. A. Haack

Lædervarer og Gaveartikler

Vestergade 21

Nørre Sundby

Metalvarefabriken

„Knuri“

Nørre Sundby

^{A/S} **Harcotex**

*Ryegade 2,
Nørre Sundby*

Jydsk Terrazzo Industri ^{A/S}

Østre Havn
Nørre Sundby Havn

K. Røgild

Nr. Uttrup Lervarerfabrik

pr. Nørre Sundby

A. RIIS

AKTIESELSKABET

Nørre Sundby - Tlf. 6100 (3 Lin.).

Esbjerg billigst

4.-maj kollegiet i Esbjerg har i øjeblikket en ekspetanceliste på 40. Kollegiet har 57 værelser, og der betales 45 kr. om måneden. 18 af kollegianerne er kvindelige.

Illegal forfatter fik illegal bogforlægger

Bogen »Oktober 43«, som vi tidligere har omtalt, har fået en god modtagelse overalt. Man værdsætter rektor Bertelsens beretning om jødeforfølgelserne og om danske-

TAPET

MALERVARER

LINOLEUM

TÆPPER OG LØBERE

Fr. Eriksen

Tlf. 733* - Sct. Mortensg. 4 - Tlf. 733*.

Limfjord Gardin

Hjalmar Vendelboe

Aalborg

Brdr. Madsen

Asnæs Maskinfabrik

Tlf. Asnæs 3 - 213

»Gamma« Motorfabrik ^{A/S}

Frederikshavn

res indsats for at hjælpe overfor tysk terror.

Da rektor Bertelsen var færdig med sit manuskript til bogen, gik han til indehaveren af Jydsk Centraltrykkeris forlag, Axel G. Christensen, der så på bogens indhold med den største sympati. Han havde selv indsamlet penge i Århus til transporterne.

Ganske vist var Christensen havnet i Neuengamme og Versen, efter at han havde siddet i Kolding arrest og i Frøslev-lejren. Som jernbanegidsel måtte han køre med togene på Østbanestrækningen, hvorved han kom til at overnatte i Ålborg arrest — Men han fortrød ikke sit illegale arbejde, og han ville gerne påtage sig den økonomiske risiko, der i dag er forbundet med at udgive en bog om forholdene »dengang«.

Hans Knudsen

Automobiler - Traktorer

Tøndervej 16

Kolding

^{A/S} **Kolding**

Exportslagteri

KOLDING

Ebba Larsen

*Fiske, Vildt og
Fjerkræforretning*

Vesterbro 55, Aalborg

Tlf. 7601 (3 Led.)

^{A/S} **Nordjyllands
Papirposefabrik**

N. Mouritsen

Aalborg

Eigil Hess Thaysen nu dr. med.

Læge Eigil Hess Thaysen, tidligere Dachau, forsvarede den 5. februar en afhandling om undersøgelser af, hvordan man kan typebestemme nogle af de organismer, der æder bakterier, bakteriofagerne, som er meget interessante og nyttige væsner. Det er et meget svært og indviklet pillearbejde at inddele disse væsner i grupper og typer, så de kan genkendes, når man støder på dem.

— Sikkert har ingen dr. med. haft så hårdt et arbejde som De har måttet præstere for at skrive Deres afhandling, sagde professor, dr. med. K. A. Jensen til den nye doktor.

Opponenterne anerkendte, at det var et nyttigt arbejde, der var gjort — og at det, som sagt, har været et enestående slid.

Adolf fik magten i stilhed

Den 30. januar var det 20 år siden, Hitler overtog magten i Tyskland, hjulpet frem af industriherrer og godsejere.

Der var ikke særligt mange, der var klar over, hvor skæbnsvanger magtovertagelsen ville blive ikke blot for Tyskland, men for hele verden. Københavnere bragte således historien meget småt sat op. Såvel Politiken som Socialdemokraten havde ikke engang historien på forsiden, der den pågældende dag opfyldtes af stof om arbejdskonflikt og influenza.

Andelssvineslagteriet
for Aalborg Amt

A. MOURITSEN'S EFTF.

Urmager og Optiker

Vestergade 9 - Nørre Sundby

DAMPVASKERIET
„SOLVANG“

Aalborg

»Jeppe« er død

Efter ca. 2 års sygdom er Knud Børge Christensen død den 23. 1. 53. Vi, der kendte ham fra krigens tid, kendte ham kun under navnet »Jeppe«.

Alle, der var i Dachau, vil have hans smittende humør og livsmod i frisk erindring. Jeppe havde sin egen facon og sit eget sprog. Nogle forstod denne facon — andre ikke! Men bagved fandtes et bramfrit, ægte menneske. — Han kunde virke hård, hadede alt, hvad der smagte af blødsødenhed, og alligevel kunne han i visse situationer ikke skjule et ægte, følsomt sind.

Modstandskampen tog ham, uforfærdet som han var. Han hørte til en af dem, der ikke bare så sin pligt under besættelsen, men også gjorde den. — Kampens pris blev dyr for ham. Her skal ikke fortælles om de lidelser, han måtte igennem under forhørene, i Tyskland, osv., nej, han var en af disse, der blev mærket på livstid af krigens helvede. Under den sidste del af sygdomstiden, hvor det var ganske synligt, at det var døden, der var i anmarch, begyndte det illegale arbejde og lidelsen fra forhørene at leve op. Ja, alt som han blev mere uklar kom sygdommens lidelser for ham til at falde sammen med lidelser fra den gang, så han midt i det

Harald Jensen & Søn

Aalborg

TAGE BACH

Træ og Finérhandel

Aalborg - Tlf. 6849.

A. W. Milling

A. k. i. eselskab

Østerbro 37 A Aalborg
Tlf. 88 - 89.

Cykler - Symaskiner

HARALD PETERSEN

Nytorv 9 — Aalborg — Tlf. 5929

alt sammen kunne sukke: Har den krig da ikke snart ende?

Ja, den fik ende, også denne hans sidste kamp! — Tilbage står for os mindet om Jeppe. Vi vil huske meget, der udsprang fra hans friskhed og livsvilje! — Men tilba-

PEDERSHAAB
MASKINFABRIKA/S

Brønderslev

Aktieselskabet

De forenede nordjyske
Teglværker

Korsgade 8, Aalborg

1/3 CHR. RICH.
SVENDSEN

Sønderbro 12-14
Tlf. 4113

Aalborg
Tlf. 4913

Aalborg
Jernstøberi

Edv. Jensen-
Christiansen

Østerbro 14 - Aalborg

AALBORG OLIE
og BENZIN KOMPANI A/S

R. C. Andersen

Karosserifabrik
Aalborg

JENS NIELSEN

Købmand

Børsen 12, Hjørring

Pup Radio

v/ Chr. Jensen

Tlf. 257 - Hirtshals - Tlf. 257

Levorsen & Jørgensen

Statsaut. Installører

Hirtshals - Tlf. 11.

Strandpavillonen

Løkken

$\frac{A}{S}$ Peder Nielsen

PEDERSHAAB

Brønderslev

Reserveret.

Aktieselskabet

Aalborg ny Dampmølle

**WISSE
&
JANSEN**

SKRÆDERI - KONFEKTION

Bispensgade 2, AALBORG

ge står også hans hustru og børn og hans mor! Dem vil vi også huske, når vi udtaler et:

Ære være Jeppe's minde!

★

Seehusen fik sit knæk i Dachau

Medens disse linier skrives, er endnu et dødsbudskab meldt. Kommandørkaptajn Knud Heine Seehusen er død!

Hvor mærkeligt, at disse to, Jeppe og Seehusen, der kendte hinanden allerede fra »Vestre«, og som blev knyttet mere sammen på den 11 døgns lange transport til Dachau, skulle gå bort næsten på samme tid.

Hvem af os Dachaufolk husker ikke den dag, da der i en dansk avis blev fundet en annonce, der meddelte, at den ene af Seehusens

to piger var omkommet ved bombningen af den franske skole? Det blev Jeppe, der skulle give Seehusen det triste budskab! — Jeg kan endnu se for mig Jeppe med tårer i øjnene gå stille hen og tale med Seehusen. Den dag følte vi med vor kammerat! Vi mærkede, at kampens pris var dyr! Den blev i sandhed dyr for Seehusen. Fra den dag var han mærket for livet.

Vi, der på en forunderlig let måde fik lov at vende tilbage til vort daglige liv, forstår vist lidt af, hvad vi har lov at være taknemmelige for! Vi vil tænke tilbage på en kammerat, der var præget af karakterfasthed, en ven, det var godt at tale med, thi han havde noget af det, vi alle trængte til: livsmod og friskhed. Bag det alt sammen lå der en jævn gudstro!

Han var en mand, der holdt af sit arbejde! Det var med glæde, man tænkte på, at den kgl. danske marine havde en sådan mand som næstkommanderende på søofficersskolen!

Idet vi siger:

Ære være Knud Seehusens minde, vil vi tænke på, at de onde års virkning endnu ikke er forbi!

Særlig for hans hustru og børn vil det blive et stort savn at bære!

Poul Riis

Mie Brix Kjølgaard

Baby-Udstyr og Børnekonfektion

LØKKEN

A. Doulsen

Brønderslev

J. C. Pedersen & Søn

Tømrer- & Bygningssnedker

Østergade 5 - Brønderslev

Tlf. 613

Skaarup

Olie og teknisk

Maskinforretning

Slotsgade 20, Aalborg

Diskussionen om Bernadottes indsats

Den engelske historiker Trevor-Roper har udtalt sig til fordel for den opfattelse, at Himmlers mas-sør, Felix Kersten tilkommer en væsentlig del af æren for, at aktio-nen til fordel for evakueringen af de 12,000 dansk-norske k-z fanger i Tyskland lykkedes.

Oplysningerne om Kerstens sto-re indsats er fremkommet under forhør i England af SS-general Schellenberg, der for nogle måne-der siden døde i Italien. Schellen-bergs egen indsats beskrives udfør-ligt i Bernadottes bog »Slutet«.

Det har i kommentarerne til ar-tiklen været nævnt, at Bernadotte kun fungerede som transportchef, men hertil siger oberst Gottfried Björk til »Stockholms-Tidningen«, at det må bero på begrebsforvir-ring. Det var mig, der var trans-portchef og stod under Bernadot-tes kommando, oplyser han. Gre-ven var med som forhandler og førte som sådan forhandlingerne

med kommandanterne i de lejre, hvor vi hentede fanger. Björk har aldrig hørt tale om, at der skulle være forbud mod at hjælpe jøder ud af lejrene.

Til Politiken og Aftenbladet si-ger kriminalbetjent Haakon Søren-sen, der selv blev befriet ved Ber-nadotte aktionen:

Folke Bernadotte var *vor* mand, hvilken udlægning man nu end vil give den indsats, der i forårs-månederne i 1945 blev gjort for at få os ud fra de tyske koncentra-tionslejre, så vil han for os stadig være befrieren. Vi så det, oplevede det og følte det. Så længe vi lever, vil vi stå i gæld til ham, og vi må have lov at protestere, når denne mands indsats drages i tvivl.

Om besøget i Frøslev-lejren si-ger han:

Vi kom til Frøslev, og fjorten dage efter kom greve Folke Berna-dotte igen på inspektion der. Det var som den vidunderligste som-merlejr ved siden af de tyske lejre. Bernadotte kom i selskab med ty-skerne, eller rettere igen foran ty-skerne, som han fuldkommen neg-ligerede. Bernadotte gik rundt til de forskellige barakker, derefter gik han mod sygehuset.

Jeg tror, at vi på det tidspunkt var nøjagtig 5600 fanger, og jeg tror, at alle 5600 i løbet af et øje-

blik var samlet på pladsen foran sygehuset. De tyske vogtere for-måede ikke at holde nogen tilbage. Så viste Folke Bernadotte sig i døren, da han skulle forlade syge-huset efter endt inspektion.

Det gav ligesom et lille ryk i ham, da han så den tusindtallige

AKTIESELSKABET

**Pedershaab
Jernstøberi**

BRØNDERSLEV

Frits Halvorsen

Brønderslev

S. MØLLER

aut. Bur-Wain Forhandler

Brønderslev

Tlf. 266

Johs. Andersen

aut. General Motors Forhandler

Telf. 163-164.

HADERSLEV BANK

AKTIESELSKAB

AKTIESELSKABET

Aalborg Portland-Cement-Fabrik

Cementfabriken „Rørdal“

Installatør Ove Bock

Mølholmvej 5

AALBORG

R. F. HESSELBERG

HADERSLEV

DUCAN RADIO

Radio og Grammofonmøbler

Gross. A. Jeppe Jensen
Rewentlovsgade 8 — Køber.havn

menneskemængde. Han blev stående stille og kiggede blot ud over os. Der var dødsstille. Bernadotte henvendte et par ord til os, noget om, at vi forhåbentlig snart kunne være i Sverige. . . Så tav han, der blev stille igen.

Men inde fra mængden lød i det samme en fløjten. Vi hørte det, og vi kendte jo melodien som en af vore egne og kæreste, »Du gamle, du fria« . . . flere faldt med i fløjtet, atter flere, i løbet af et øjeblik blev melodien båret frem af de over 5000 fanger. Bernadotte var synligt bevæget, han havde taget sin kasket af og stod ret i døren. Tyskerne eksisterede ikke i dette øjeblik. Men det gjorde vi andre vi levede, som vi vist ikke havde levet i lang, lang tid . . .

Fra den tid har jeg endnu enkelte dagboksoplysninger. Et sted har jeg skrevet: Folke Bernadotte har gjort så stort et arbejde for os, at eet er sikkert: uden hans arbejde vil mange af os ikke komme hjem i levende live . . .

A/S Brønderslev
Teglværker

Brønderslev   Giro 35335

Christensen & Munkholm
Indh. A. Christensen

BRØNDERSLEV

Bech's Hønseri

Tlf. Berritslev 67.

Skagens Boghandel

Erik Krarup

SKAGEN - TLF. 243

Aktieselskabet

SKAGENS BANK

Møbelkældereren
Norgesgade 50, Esbjerg

A. Olesen.

Florian Sørensen
Møbeletablissementet

Esbjerg.

Jens M. Jørgensen & Sønner

MØBELSNEDKERIET

Norgesgade 25, Esbjerg.

Harder & Grundtvig

Randers

Persson

Industrigaarden - RANDERS

$\frac{1}{8}$ Fr. Würtsen

Randers

Manufaktur
Trikotage

J. GEERTSEN

Halskovvej 40 . Korsør.

Aktieselskabet

Hørfabriken i Tommerup

$\frac{1}{8}$ Savmøllen

i
Ullerslev

Bang & Madsen
Installationsforretning
Assens - Tlf. 165 - 565

Assens Stokkefabrik

v/ N. Christiansen

ASSENS

Arne Christensen
KØBMAND

Holbecks Herreekvipering

Assens

Fa. K. Sørensen

v/ Jølver Rasmussen

TRIKOTAGE & SKOTØJ

Jerichaugaarden — Assens

Faaborg

Andels

Svineslagteri

Aktieselskabet

Faaborg

Kulkompagni

Lauritz Nielsen

Faaborg

A/S Tapetfabriken

»FIONA«

Faaborg

Reserveret

T. T. Tommerup